

Etyka w outsourcingu rachunkowości

Joanna Górska*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest określenie znaczenia etyki w outsourcingu rachunkowości oraz osób zajmujących się rachunkowością zatrudnionych w jednostkach świadczących usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych. *Metodologia badania* – analiza literatury przedmiotu, kodeksów etyki i rozstrzygnięć sądowych. *Wynik* – outsourcing rachunkowości to wyspecjalizowany rodzaj świadczenia usług, w których etyka zawodu pełni bardzo ważną rolę. *Oryginalność/Wartość* – wskazanie obszarów nieetycznych zachowań i postaw w outsourcingu rachunkowości.

Słowa kluczowe: etyka zawodu, Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości, outsourcing rachunkowości

Wprowadzenie

Rachunkowość powinna dostarczać użytkownikom wiarygodnych i terminowych informacji o przebiegu i rezultatach działalności przedsiębiorstwa w pożądanym przekrojach informacyjnych. Dysponowanie właściwymi informacjami pozwala bowiem na optymalne wykorzystanie zasobów przedsiębiorstwa oraz rozwijanie jego działalności, a w przypadku inwestorów – pomnażania kapitału (Jaworska, 2013, s. 75). Za jakość informacji przekazywanych zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym odbiorcom odpowiadają nie tylko zawodowi księgowi, ale również wszystkie osoby zajmujące się rachunkowością w danej jednostce gospodarczej.

Obecnie do wykonywania działalności, polegającej na usługowym prowadzeniu ksiąg rachunkowych, nie jest potrzebny certyfikat księgowy, który wcześniej był wydawany przez Ministra Finansów. Oznacza to, że osoby zajmujące się usługowym prowadzeniem ksiąg rachunkowych nie muszą posiadać wyspecjalizowanej wiedzy oraz praktyki w danym zakresie, aby prowadzić w taką działalność gospodarczą. Ustawodawca uzasadnił celowość wprowadzenia deregulacji między innymi: zwiększeniem zatrudnienia w tym sektorze, zwiększeniem konkurencyjności w branży oraz obniżeniem kosztów prac finansowo-księgowych dla przedsiębiorców korzystających z tej formy organizacji rachunkowości. W związku z tym outsourcing rachunkowości stał się określoną formą nielicencjonowanej działalności gospodarczej, która wymaga podejmowania różnych decyzji i działań zmierzających do osiągnięcia założonych celów. Chęć ich realizacji niejednokrotnie może prowadzić do zachowań nieetycznych (Majchrzak, Rydzewska-Włodarczyk, 2011, s. 595). W związku z tym etyka w outsourcingu rachunkowości dotyczy nie tylko etyki zawodu, ale również etyki biznesu oraz etycznego współdziałania zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji.

Celem artykułu jest wskazanie, jak ważne jest stosowanie zasad etyki zawodowej przez osoby zajmujące się rachunkowością, szczególnie w wypadku outsourcingu rachunkowo-

* mgr Joanna Górska, joannamalgorzata2012@gmail.com

ści. Aby naświetlić wagę tematu przeanalizowano zasady Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości (Kodeks, 2007), wyroki sądu w sprawach spornych dotyczących usług biur rachunkowych oraz listę sygnatariuszy kodeksu.

1. Pojęcie etyki, norm i kodeksów zawodowych

W ostatnich latach etyka zawodu jest tematem często poruszonym w różnych opracowaniach i artykułach naukowych, w szczególności z zakresu rachunkowości. Wynika to z tego, że etyka bezpośrednio dotyczy również systemu rachunkowości, który jako główny generator ważnych informacji o sytuacji i wynikach działalności jednostki gospodarczej, powinien być wiarygodnym, wiernym i rzetelnym źródłem. Ogniwem łączącym etykę i rachunkowość jest człowiek z całym szeregiem zachowań, reakcji, upodobań, przekonań (Cieciura, 2015, s. 20).

Pojęcie etyki ma wiele znaczeń, lecz większość definicji określa jej istotę, jako część nauki, której zadaniem jest opis poglądów moralnych, ich źródeł, rozwoju i funkcji społecznej, analiza kryteriów oceny moralnej oraz ustalenia dyrektyw postępowania moralnego (*Praktyczny Słownik...*, 1997, s. 83). W sensie potocznym etyka jest określaną, jako ogół norm moralnych uznawanych w pewnym okresie przez jakąś zbiorowość społeczną, przy czym norma jest ogólnie przyjętą, ustaloną zasadą postępowania w danej dziedzinie, zwłaszcza w zakresie obyczaju i moralności (*Praktyczny Słownik...*, 1994, s. 331).

Etyka w rachunkowości stanowi odłam etyki biznesu, który można zdefiniować jako zespół wartości moralnych przyporządkowanych do ewidencji zdarzeń gospodarczych oraz sporządzania sprawozdań finansowych. Z uwagi na fakt, że zarówno ewidencja księgową, jak i sprawozdawczość finansowa są dokonywane przez konkretnych ludzi, etykę w rachunkowości można określić, jako etykę ludzi pracujących w rachunkowości (Banaszkiewicz, Makowska, 2015, s. 10), a w szerszym znaczeniu zajmujących się rachunkowością. Etyka osób zajmujących się rachunkowością jest etyką zawodu, rozumianą, jako zespół wartości, nakazów i norm moralnych, których respektowanie jest obowiązkiem przedstawicieli określonych grup zawodowych.

Teoretycznie znaczenie etyki jest powszechnie znane, jednak w praktyce bardzo trudno jest ją zastosować w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości. Jest to wynikiem, tego, że w procesie socjalizacji u każdego człowieka wykształca się system jego osobistych norm i zasad, nie zawsze spójny i tożsamy z normami i zasadami innych osób. Wynika stąd potrzeba takiej kodyfikacji pewnych kwestii, aby stanowiły one jasną wykładnię postępowania (Cieciura, 2015, s. 21). W związku z tym wszelkiego rodzaju zasady, a także zalecenia dotyczące sposobu postępowania w określonych sytuacjach lub unikania pewnych zachowań można znaleźć w tworzonych przez różne organizacje kodeksach etycznych, które definiuje się jako utrwalone na piśmie lub przekazany w formie ustnej zespół norm postępowania, wartości oraz standardów i zasad, których przestrzeganie wymaga się od adresatów kodeksów (Janowski, 2013, s. 241).

2. Kodeksy etyki w rachunkowości

Kodeksy etyczne dotyczące etyki zawodowej w rachunkowości są tworzone przez organizacje społeczno-zawodowe. W zależności od organizacji mogą one mieć zasięg międzynarodowy lub krajowy. Niektóre organizacje krajowe, skupiające osoby tego samego zawodu,

mogą przyjmować zasady etyki zawodowej większej organizacji o randze międzynarodowej. Rolą kodeksów zawodowych jest wskazywanie, jak w różnych sytuacjach powinny postępować osoby wykonujące dany zawód, a także określenie podstawowych zasad, które powinny być przestrzegane. Ogólne zasady wymieniane w kodeksach etycznych, dotyczących zawodu księgowego lub osób zajmujących się rachunkowością, odnoszą się do: uczciwości, obiektywizmu, zawodowych kompetencji, poufności i profesjonalnego działania. W dalszej części zostaną przedstawione kodeksy etyczne organizacji takich jak: Międzynarodowa Federacja Księgowych (*International Federation of Accountants* IFAC), *The Association of Chartered Certified Accountants* (ACCA) oraz Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKwP).

Przykładem, dotyczącego zawodu księgowego kodeksu etycznego o randze międzynarodowej jest Kodeks etyki zawodowych księgowych przygotowany przez Międzynarodową Radę Standardów Etycznych dla Księgowych (*International Ethics Standards Board for Accountants* IESBA), która jest niezależnym organem wyznaczającym standardy w ramach Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC). IFAC do zawodowych księgowych zalicza biegłych rewidentów, a także osoby będące członkiem organizacji IFAC (Sawicki, 2013, s. 583). Zasady etyki zawodowej zawarte w kodeksie międzynarodowym nie obejmują wszystkich osób zawodowo związanych z rachunkowością, mimo to kodeks etyki IFAC może stanowić wzorzec do tworzenia własnych kodeksów etyki przez inne organizacje skupiające osoby zajmujące się rachunkowością.

Przykładem kodeksu opracowanego na podstawie międzynarodowych wytycznych jest Kodeks Etyki i Postępowania ACCA (*ACCA Code...*, 2011), który obowiązuje wszystkich członków, studentów, a także partnerów (lub dyrektorów) ACCA. Kodeks ACCA opiera się na kodeksie opracowanym przez IESBA, a jego podstawowe zasady pokrywają się z tymi, które propaguje IESBA. Kodeks ACCA jest opublikowany w rozdziale 3. regulaminu ACCA, w którym są też zawarte dodatkowe przepisy i regulacje obowiązujące członków organizacji.

W Polsce najstarszą i największą organizacją społeczno-zawodową skupiającą przedstawicieli środowiska zawodowego związanych z rachunkowością i finansami jest Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKwP). Podejmuje ono wiele działań związanych z rozpowszechnianiem fachowej wiedzy, ze ścieżkami rozwoju zawodowego, certyfikacją oraz szerzeniem postaw etycznych wśród osób zajmujących się rachunkowością. Przejawem znaczenia rozpowszechniania w środowisku zawodowym wartości, takich jak: działanie w sposób kompetentny, obiektywny, rzetelny oraz uczciwy było uchwalenie i przyjęcie przez SKwP Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości (Kodeks, 2007). Zawiera on zbiór zasad oraz wytycznych codziennego postępowania zawodowego i obejmuje regulacją etyczną możliwie najistotniejsze sfery aktywności zawodowej osób zajmujących się rachunkowością. Określa standardy zachowań etycznych, których muszą przestrzegać osoby zajmujące się rachunkowością. Standardy te odnoszą się zarówno do samego zawodu w dziedzinie rachunkowości, jak i do relacji z różnymi osobami i instytucjami związanymi z jego wykonywaniem. Kodeks zobowiązuje każdą osobę zajmującą się rachunkowością do przestrzegania zasad etyki i postępowania zgodnie z duchem zawodu w dziedzinie rachunkowości i globalnego otoczenia, w którym jest on współcześnie wykonywany (Kodeks, 2007, s. 13–14). Pozostanie sygnatariuszem Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości jest deklaracją profesjonalizmu z dobrej woli. Oznacza to podjęcie zobowiązania do przestrzegania zasad tego Kodeksu oraz stanowi gwarancję uczciwości, rzetelności i odpowiedzialności sygnatariusza w działalności zawodowej.

3. Zasady zawodowej etyki w przypadku outsourcingu rachunkowości

Według Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości jednostką usługowo prowadzącą rachunkowość jest podmiot posiadający uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i/lub wykonujący usługi z dziedziny rachunkowości na rzecz określonej jednostki zobowiązanej do prowadzenia ksiąg rachunkowych. Po deregulacji rynku usług w tym zakresie podaną definicję można zawęzić do jej drugiej części. Nie należy jednak rezygnować z weryfikacji posiadanych kwalifikacji wybranego pomiotu. Warto także sprawdzić, czy zleceniobiorca jest sygnatariuszem Kodeksu (Kodeks, 2007), gdyż oznacza to, że przyjął zobowiązanie przestrzegania jego zasad. Zasady zawarte w Kodeksie zawodowej etyki w rachunkowości przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Zasady zawarte w Kodeksie zawodowej etyki w rachunkowości

Zasady	Charakterystyka
Zasada kompetencji zawodowych	Zasada oznacza, że osoba zajmująca się rachunkowością powinna posiadać należyte przygotowanie zawodowe, poszerzać i aktualizować wiedzę oraz doskonalić umiejętności zawodowe
Zasada wysokiej jakości pracy	Zasada określa najistotniejsze postawy jakie powinny przestrzegać osoby zajmujące się rachunkowością, a także obejmuje sprawność organizacyjną, terminowość i fachowość w kontaktach z odbiorcami
Zasada niezależności zawodowej	Zasada oznacza konieczność wyrażania niezależnej opinii w kwestiach wymagających rozstrzygnięć przy jej udziale
Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane z zakresu rachunkowości	Zasada odnosi się świadomości osoby zajmującej się rachunkowością, że jest ona odpowiedzialna za przygotowanie i prezentowanie informacji z zakresu rachunkowości w sposób zgodny z obowiązującym prawem, standardami zawodowymi i normami etycznymi
Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w relacjach z osobami i instytucjami związanymi z nią zawodowo	Zasady odnoszą się do relacji między osobami powiązаныmi zawodowo, które to powinny się opierać na szacunku, zrozumieniu, bezinteresowności, życzliwości, wspólnym zaangażowaniu i wymianie doświadczeń
Zasady postępowania w przypadkach sporu i sprzeczności interesów	Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów opiera się na dążeniu do obiektywnych i polubownych rozstrzygnięć w takich sytuacjach
Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki prowadzącej rachunkowość i jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość	Zasady postępowania w sytuacjach szczególnych powinny się opierać na dążeniu do obiektywnych i polubownych rozstrzygnięć w takich sytuacjach
Zasada zachowania tajemnicy zawodowej	Oznacza nierozpowszechnianie znanych, a najczęściej mających charakter wewnętrzny informacji, których ujawnianie nie jest obowiązkowe
Zasada oferowania usług z dziedziny rachunkowości	Odnosi się do stosowania uczciwej reklamy oraz innych działań mających na celu pozyskiwanie odbiorców usług z dziedziny rachunkowości

Źródło: opracowanie na podstawie Kodeks zawodowej etyki... (2007).

Autorzy Kodeksu, opisując zasady postępowania, mieli na uwadze określone normy etyczne. W myśl tych zasad przestrzeganie etycznych norm zawodowych jest możliwe tylko wtedy, gdy osoby zajmujące się rachunkowością są rzetelne i uczciwe (Żuraw, 2012, s. 127). Warto również zauważyć, że zaprezentowane zasady etyki w rachunkowości mogą stanowić wskazówki odnośnie kryteriów dla kierownictwa przedsiębiorstwa (instytucji),

jakie powinny być stosowane przy wyborze jednostki świadczącej usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz jakich postaw mogą oczekiwać od zatrudnionych w tej jednostce pracowników. W myśl zasad Kodeksu podstawowym kryterium wyboru powinny być wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe pracowników podmiotu świadczącego usługowe prowadzenie ksiąg, a także sprawność organizacyjna, terminowość oraz fachowość w kontaktach z odbiorcami. Natomiast osoby zatrudnione w outsourcingu rachunkowości powinny cechować się niezależnością, obiektywizmem, odpowiedzialnością, systematycznością oraz wysoką kulturą osobistą. Ponadto, analizując zasady Kodeksu jednostka zlecająca prowadzenie rachunkowości powinna zwrócić uwagę na stosowane procedury zachowania poufności, a także techniki marketingowe pozyskiwania nowych klientów przez dane biuro rachunkowe.

Z drugiej jednak strony, osoby prowadzące działalność polegającą na usługowym prowadzeniu ksiąg, jako pracodawcy mogą być również narażeni na działania nieetyczne przejawiane ze strony zatrudnionych pracowników. Z tego powodu bardzo ważna jest edukacja w zakresie przestrzegania określonych norm i zasad etycznych w wykonywanym zawodzie również wśród pracowników jednostki usługowo prowadzącej księgi rachunkowe.

4. Studia przypadków dotyczące przestrzegania zasad etyki zawodu

W celu ilustracji, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad etyki przez osoby zawodowo zajmujące się outsourcingiem rachunkowości, zostaną przedstawione dwa wyroki sądu w sprawach spornych dotyczących biur rachunkowych.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku (XII Ga 44/13) została oddalona apelacja biura rachunkowego o zapłatę należności za wystawione faktury dotyczące usług księgowych za okres 3 miesięcy na rzecz jednostki gospodarczej, w której podczas kontroli dwóch lat działalności biegli rewidenci ujawnili w rachunkowości szereg błędów. W wyniku ponownych księgowania operacji za pierwsze dwa lata okazały się konieczne korekty rozliczeń podatkowych, które skutkowały wykazaniem straty w pozwanej firmie. Suma bilansowa zmieniła się kolejno o 2 900 000 złotych w pierwszym korygowanym roku, a w drugim o 7 000 000 złotych. Ponadto, pierwotnie biuro rachunkowe obliczyło dochód za pierwszy kwartał w wysokości 292 417 złotych, a po korektach została wykazana strata w wysokości 164 000 złotych. W związku z tym pozwany przez biuro rachunkowe klient wypowiedział umowę o świadczenie usług rachunkowych z uwagi na rażące błędy i nie zapłacił wynagrodzenia za okres 3 miesięcy. Sąd Okręgowy w Gdańsku podtrzymał decyzję sądu I instancji, gdyż przedstawione dowody wykazały, iż biuro rachunkowe wykonało umowę wadliwie.

Inny wyrok Sądu Najwyższego (IV CSK 523/08) oddalił natomiast kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku dotyczącą, między innymi, zwrotu za nienależyte wykonanie umowy z tytułu zbiegu roszczeń. Skarżąca (Spółka z o.o.) za nienależyte wykonanie zobowiązania domagała się dodatkowego odszkodowania od pozwanych, którzy prowadzili usługi polegające na prowadzeniu ksiąg rachunkowych na jej rzecz. Biuro rachunkowe popełniło błąd, polegający na zawyżeniu w deklaracjach i zeznaniach wysokości należnego podatku dochodowego od osób prawnych. Sąd ustalił, że zawyżenie dochodu powstało przez zastosowanie programu komputerowego zawierającego błąd, przy czym uznał, że odpowiedzialni są pozwani. Zasadził solidarnie od prowadzących biuro rachunkowe odszkodowanie na rzecz spółki z tytułu wypłacenia przez nią nadmiernych premii pracownikom oraz części kwoty zapłaconej z tytułu odsetek od kredytu zaciągniętego

w celu opłacenia zawyżonego podatku. Sąd odrzucił natomiast roszczenie dotyczące: odszkodowania za szkodę wynikłą z wymuszonej sprzedaży nieruchomości, większej kwoty odsetek od kredytu oraz zwrotu wynagrodzenia za częściowe niewykonanie świadczenia. Okoliczności tej sprawy wskazywały, że strona powodowa mogła dochodzić od pozwanych tylko odszkodowania za szkody wyrządzone nienależytym wykonaniem umowy (Kodeks cywilny, 1998, art. 471).

Analizując treści przytoczonych wyroków, warto zauważyć, że postępowanie niezgodne z podstawowymi zasadami kodeksów etycznych w rachunkowości naraża nie tylko klientów biura czyli jednostkę gospodarczą korzystającą z jego usług na straty, ale przede wszystkim jej interesariuszy, którzy mogą otrzymać nieprawidłowy obraz sytuacji finansowej (wyrok XII Ga 44/13). Ponadto należy zauważyć, że ryzyko etyczne w przypadku outsourcingu jest wyższe niż w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku księgowego w przedsiębiorstwie. Przyczyną tego jest fakt, że kierownik jednostki zlecającej prowadzenie rachunkowości nie sprawuje kontroli nad zasobami, pracownikami, działaniem i decyzjami podmiotu zewnętrznego. Nie mniej analiza wyroków dostarcza również informacji o możliwościach jak ustrzec się przed nierzetelnym biurem rachunkowym. Wynika z nich, że przy wyborze jednostki usługowo prowadzącej księgi rachunkowe ryzykowne wydaje się stosowanie kryterium najniższej ceny za usługę, ponieważ biura rachunkowe zaniżając ceny mogą być zmuszone do oszczędzania między innymi na: wynagrodzeniach dla pracowników, szkoleniach, ubezpieczeniu, programach komputerowych i serwisie informatycznym. Należy zauważyć, że podstawowe zabezpieczenie stanowi prawidłowo sporządzona umowa, zawierająca zapisy dotyczące zakresu obowiązków i odpowiedzialności za wykonywane usługi wraz z klauzulą dotyczącą poufności. Warto również sprawdzić zakres polisy odpowiedzialności cywilnej posiadanej przez biuro rachunkowe.

Z rozważań wynika też, że źródłem istotnych informacji mogą być listy osób lub podmiotów, które przyjęły zasady kodeksów etyki zawodowej, przykładowo jak lista sygnatariuszy Kodeksu (Kodeks 2007) dostępna na stronach internetowych SKwP. Na koniec lutego 2016 roku na liście sygnatariuszy w Polsce w 26 oddziałach i przy Zarządzie Głównym SKwP było zarejestrowanych blisko 2 400 sygnatariuszy indywidualnych i zbiorowych. Najmniej było ich w oddziale koszalińskim (tylko 7 zbiorowych), a najwięcej przy Zarządzie Głównym SKwP i oddziale we Warszawie (łącznie 761 sygnatariuszy). Biorąc pod uwagę liczbę jednostek gospodarczych prowadzących rachunkowość we własnym zakresie, a także świadczących w Polsce usługi, można stwierdzić, że ilość sygnatariuszy Kodeksu jest wciąż niewielka.

Uwagi końcowe

Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych stanowi tak wyspecjalizowaną dziedzinę usług, że odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości jednostek gospodarczych podlega kilku aktom normatywnym wydanym w postaci ustaw i kodeksów. Mimo, że zawodowe kodeksy etyczne mają charakter dobrowolny to odgrywają bardzo dużo rolę. Określają bowiem wymogi co do zachowania określonej grupy zawodowej. W przypadku sygnatariuszy tych kodeksów uzyskuje się pewność, że przyjęli oni podstawowe zasady i normy etyczne w swoim zawodzie. Jednak świadomość istnienia zawodowych kodeksów etycznych i ich roli w kreowaniu właściwych postaw wśród przedsiębiorców i osób zarządzających jednostką gospodarczą wydaje się jeszcze bardzo niska.

Literatura

- ACCA *Code of Ethics and Conduct* (2011). Pobrane z: www.accaglobal.com/sg/en/member/professional-standards/ethics/code-ethics-conduct.html (20.02.2016).
- Banaszkiewicz, A., Makowska, E. (2015). *Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości w świetle badań ankietowych*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 396.
- Cieciura, M. (2015). Etyka w świetle rozwijającego się behawioryzmu w rachunkowości. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 396, 19–27.
- Janowski, M. (2013). Znaczenie kodeksów etycznych w procesie gospodarowania. *Studia Ekonomiczne. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach*, 129, 238–248.
- Jaworska, E. (2013). Ryzyko etyczne w zawodzie księgowego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 765, *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 61, t. 2, 75–85.
- Kodeks etyki zawodowych księgowych* (2011). Rada Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych IFAC. Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości* (2007). Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Majchrzak, I., Rydzewska-Włodarczyk, M. (2011). Podstawy etyczne przedsiębiorców w zakresie przestrzegania prawa bilansowego i podatkowego. Wyniki badań. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 625, *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 32, 595–605.
- Sawicki, K. (2013). Obiektywizm i niezależność biegłych rewidentów i księgowych według kodeksów etyki zawodowej i przepisów prawa. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 765, *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 61, t. 2, 581–594.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. Dz.U. 1998, nr 21, poz. 94, z późn. zm.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.05.2009, sygn. akt IV CSK 523/08.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 16.06.2013, sygn. akt XII Ga 44/13.
- Zgółkowska, H. (red.). (1994). *Praktyczny Słownik Współczesnej Polszczyzny*. Poznań: Wyd. KURPISZ.
- Zgółkowska, H. (red.). (1997). *Praktyczny Słownik Współczesnej Polszczyzny*. Poznań: Wyd. KURPISZ.
- Żuraw, P. (2012). *Idea Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości rekomendowanego przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce*. Łódź: Wydawnictwo Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie.

ETHICS IN ACCOUNTING OUTSOURCING

Abstract: *Purpose* – the purpose of this article is to determine the importance of ethics in accounting outsourcing and persons engaged in accounting employed in units providing services bookkeeping. *Design/Methodology/Approach* – analysis of the literature, codes of ethics and judicial decisions. *Findings* – accounting outsourcing is a specialized type of service in which the ethics of the profession plays a very important role. *Originality/Value* – identify areas of unethical behavior and attitudes in outsourcing accounting.

Keywords: the ethics of the profession, The Code of Professional Ethics in Accounting, outsourcing accounting

Cytowanie

- Góralaska, J. (2016). Etyka w outsourcingu rachunkowości. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/2 (80), 107–113. DOI: 10.18276/frfu.2016.2.80/2-11; www.wneiz.pl/frfu.

